

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ”
(АНГЛІЙСЬКА МОВА)

Харків
2014

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ”
(АНГЛІЙСЬКА МОВА)

(галузь знань 0302 “Міжнародні відносини”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,
напрямок підготовки 6.030202 “Міжнародне право”)

для студентів III-IV курсів
денної форми навчання

*Затверджено вченою радою університету
(протокол № 9 від 18.04.2014 р.)*

Харків
2014

Програма навчальної дисципліни “Теорія та практика перекладу” (англійська мова) (галузь знань 0302 “Міжнародні відносини”, освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”, напрям підготовки 6.030202 “Міжнародне право”) для студентів III-IV курсів денної форми навчання / уклад : І. П. Липко, В. Я. Міщенко, С. М. Романюк. – Х.: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2014. – 14 с.

У к л а д а ч і: І. П. Липко,
В. Я. Міщенко,
С. М. Романюк

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 9 від 18.04.2014 р.)*

ВСТУП

Навчальна дисципліна “Теорія та практика перекладу” (англійська мова) є невіддільною складовою підготовки фахівців-міжнародників. Програмою передбачено вивчення різних аспектів теорії та практики перекладу, зокрема, вивчаються різні способи передачі лексичних, граматичних і жанрово-стилістичних труднощів англійської мови українською та навпаки, адекватне відтворення термінології, реалій професійної сфери та суспільного життя тощо.

Система практичних занять та самостійна робота сприяють ефективному засвоєнню знань і формуванню перекладацьких навичок та умінь.

Курс ґрунтується на наведених нижче поняттях, що відносяться до методики навчання перекладу.

Письмовий переклад

Етапи еквівалентного письмового перекладу:

- 1) доперекладацький аналіз тексту оригіналу (ТО);
- 2) створення тексту перекладу (ТП);
- 3) редагування ТП.

Доперекладацький аналіз ТО

Уміння: тлумачення ТО; аналіз ТО, пошук головної інформації; мобілізація предметних знань, використання зовнішніх ресурсів, розпізнавання та вирішення перекладацьких проблем ТО.

Вправи: пошук текстових імплікатур; визначення доцільності їх експлікації в ТП; розпізнавання головного наміру автора ТО; визначення основних понять ТО та термінів, що їх позначають; аналіз стилістичних та мовних особливостей ТО; інформаційний пошук, визначення шляхів розв’язання перекладацьких проблем.

Створення ТП

Уміння: пошук еквівалентів, попередній переклад ТО, об'єднання фрагментів в ТП; забезпечення реалізації інтенції автора ТО і доступності для адресата ТП.

Вправи: перефразування; компресія; смисловий розвиток; контекстуальна заміна; конкретизація; генералізація; антонімічний переклад; описовий переклад; компенсація; додавання та вилучення слова; перmutація; морфологічна та синтаксична заміни; членування та об'єднання речень; еквіваленти та (штучні) відповідники; передача значення граматичних, лексичних та стилістичних засобів ТО у ТП; хибні “друзі” перекладача; вправи на тренування сполучуваності; відтворення стилістичних ознак ТО у перекладі.

Редагування ТП

Уміння: здатність редагувати власні та чужі переклади.

Вправи: аналіз паралельних текстів.

Усний переклад

Види усного перекладу

- переклад з аркуша
- послідовний переклад

Етапи усного перекладу:

- 1) орієнтування в ТО;
- 2) пошук рішення перекладацької проблеми;
- 3) здійснення перекладу.

Орієнтування в ТО

Уміння: розуміння семантичного змісту ТО; розуміння концептуальної програми автора ТО; прогнозування когнітивних і культурних труднощів розуміння адресатом ТП.

Вправи на: усвідомлення теми ТО та його тлумачення за рахунок екстралінгвістичних знань; контекстуальну догадку;

розпізнавання експліцитних та імпліцитних логіко-семантичних зв'язків у ТО; активізацію екстралінгвістичних знань та визначення релевантних факторів; виявлення експліцитних та імпліцитних випадків культурної інтертекстуальності або відсутності певних знань.

Пошук рішення перекладацьких проблем

Уміння та навички: прийняття рішень на лексико-фразеологічному та синтаксичному рівнях; вибір і правильне застосування технічних прийомів перекладу; застосування компресії ТО.

Вправи на: закріплення лексико-фразеологічних і термінологічних еквівалентів; переклад прецизійної інформації; використання найуживаніших перекладацьких відповідників; перенос значення за комунікативними категоріями; комплексне закріплення лексичних і синтаксичних еквівалентів. Диктант-переклад.

Здійснення перекладу

Уміння та навички: забезпечення прийнятних зовнішніх ознак перекладу; сприймання ТО, синхронізованого з письмом, аудіюванням або читанням; почергове здійснення процесів сприймання мовлення мовою оригіналу та відтворення мовлення мовою перекладу; лексико-синтаксичне варіювання ТП.

Вправи: на постановку голосу, витримування рівномірного темпу мовлення, інтонаційного оформлення мовлення, володіння заповнювачами пауз; відхід від буквализму за рахунок трансформацій структури речення в поєднанні із застосуванням ритміко-інтонаційних та інших просодичних засобів; швидке переключення з одного мовного коду на інший.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни: сформувати знання основних положень теорії перекладу; забезпечити засвоєння фонових знань щодо найголовніших понять суспільно-політичної і юридичної сфер та розвинути практичні навички і вміння усного і письмового перекладу в цих галузях; забезпечити засвоєння суспільно-політичної і юридичної термінології, її значень і сфер уживання; познайомити з типовими проблемами, що виникають під час галузевого перекладу, його типами і видами та засобами досягнення передачі змісту повідомлення іноземною мовою засобами рідної мови і навпаки при опрацюванні суспільно-політичної і юридичної літератури; показати важливість праці фахівців-міжнародників у забезпеченні адекватного міжнародного обміну інформацією в зазначених галузях.

Завдання навчальної дисципліни: ознайомити з теоретичними основами перекладу, системою найголовніших понять у суспільно-політичній і юридичній галузях та розширити фонові знання студентів; забезпечити засвоєння відповідної термінології; розвинути фахові навички та уміння; сприяти усвідомленню необхідності ґрунтовної і всебічної підготовки для набуття професії фахівця-міжнародника та відповідальності за якість власної праці.

Після закінчення даного курсу студент повинен:

знати: основні положення теорії перекладу; найголовніші поняття суспільно-політичної і юридичної галузей; суспільно-політичну і юридичну термінологію, її значення і сферу уживання; типові проблеми, що виникають під час галузевого перекладу; типи, види перекладу й засоби досягнення передачі змісту повідомлення іноземною мовою засобами рідної мови і навпаки у суспільно-політичній і юридичній галузях;

уміти: перекладати у двосторонньому режимі (з англійської мови на українську та з української мови на англійську) тексти, що відносяться до суспільно-політичної і юридичної галузей, в усній (послідовний переклад і переклад з аркуша) та письмовій формах.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>Стаціонарна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 15	Галузь знань 0302 Міжнародні відносини	Нормативна
На навчальний рік модулів – 2 змстових модулів – 4	Напрямок підготовки 6.030202 Міжнародне право	Рік підготовки: 3-й, 4-й Семестри:
Загальна кількість годин – 540	Спеціальність «Міжнародне право»	5, 6, 7, 8
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи – 2,5 індивідуальної роботи – 1,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Залік 5-й, 7-й Екзамен 6-й, 8-й Лекції – 90 год. Практичні – 216 год. Самостійна робота – 144 год. Індивідуальна робота – 90 год.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІІІ курс

Вступ до перекладознавства

- Теоретичні й методологічні аспекти перекладу
- Види перекладу
- Історія перекладознавства
- Головні теорії перекладу
- Проблема еквівалентності у перекладі. Зміст процесу перекладу
- Лексико-семантичні проблеми перекладу
- Граматичні проблеми перекладу
- Жанрово-стилістичні проблеми перекладу
- Стратегії перекладу

Основи перекладацького скоропису

- Темо-рематична організація інформації в тексті
- Принцип вертикалізму в записах
- Забезпечення щільності записів

Проблеми перекладу суспільно-політичного дискурсу.

Двосторонній усний і письмовий переклади

- ООН
- Європейський Союз
- ОБСЄ
- НАТО
- ВТО
- МВФ

ІV курс

Проблеми перекладу юридичного дискурсу.

Двосторонній усний і письмовий переклади

- Загальна декларація прав людини
- Міжнародна конвенція з цивільних і політичних прав
- Міжнародна конвенція з економічних, соціальних і культурних прав

- Суди в США. Судовий процес в США
- Цивільне судочинство США
- Кримінальне право в США. Кримінальне судочинство в США

Проблеми перекладу ділового та дипломатичного дискурсу. Двосторонній усний і письмовий переклади ділового та дипломатичного дискурсу

- WTO
- Міжнародні угоди
- Документи ООН
- Односторонні юридичні акти
- Заключні документи міжнародних заходів
- Дипломатична кореспонденція

4. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

- виконання завдань і вправ у позааудиторний час
- підготовка до обговорення окремих питань
- підготовка доповідей та рефератів англійською мовою
- самостійне вивчення окремих питань з тем курсу
- вивчення рекомендованої літератури англійською мовою

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Матеріально-технічне забезпечення курсу передбачає використання сучасного обладнання (копіювальної техніки, комп'ютерів, принтерів, сканерів, телевізорів, магнітофонів, відеоманітофонів та DVD-плеєрів) і проведення занять у багатофункціональному мультимедійному класі з інтерактивною дошкою.

6. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Корунець І. В. Вступ до перекладознавства / І. В. Корунець. – Вінниця : Нова кн., 2000. – 448 с.

Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підруч. / І. В. Корунець. – Вінниця : Нова кн., 2000. – 448 с.

Ребрій О. В. Основи перекладацького скоропису : навч. посіб. / О. В. Ребрій ; за ред. Л. М. Черноватого, В. І. Карабана. – Вінниця : Нова кн., 2006. – 152 с.

Ребрій О. В. Переклад англomовної громадсько-політичної літератури. Європейський Союз та інші міжнародні політичні, економічні, фінансові та військові організації: навч. посіб. для студ. вищ. закл. освіти / за ред. Л. М. Черноватого та В. І. Карабана. – Вінниця: Нова кн., 2009. – 240 с.

Черноватий Л. М. Переклад англomовної юридичної літератури: посіб. для студ. вищ. закл. освіти (філол. спец. та фах “Переклад”) / Л. М. Черноватий, В. І. Карабан, Ю. П. Іванко, І. П. Ліпко. – Вінниця: Нова кн., 2007. – 720 с.

Черноватий Л. М. Переклад англomовної юридичної літератури. Міжнародні конвенції у галузі прав людини : навч. посіб. для студ. вищ. закл. освіти / Л. М. Черноватий, В. І. Карабан, Т. В. Ганічева та ін. – Вінниця: Нова кн., 2006. – 272 с.

Ліпко І. П. Англійська мова для юристів : підруч. для студ. та викл. вищ. навч. закл. / І. П. Ліпко. – Вінниця : Нова кн., 2004. – 208 с.

Алексеева И. С. Введение в переводоведение : учеб. пособие для студ. філол. фак. высш. учеб. заведений / И. С. Алексеева. – СПб. : Филол. фак. СПбГУ; М. : Академия, 2004. – 352 с.

Алимов В. В. Теория перевода. Перевод в сфере профессиональной коммуникации: [учеб. пособие] / В. В. Алимов. – 3-е изд., стереотип. – М. : Эдиториал УРСС, 2005. – 160 с.

Бархударов Л. С. Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории перевода / Л. С. Бархударов. – М. : Международные отношения, 1975. – 239 с.

Борисенко І. І. Англійська мова в міжнародних документах і дипломатичній кореспонденції / І. І. Борисенко. – К.: Логос, 1999. – 416 с.

Брандес М. П. Предпереводческий анализ текста (для институтов и факультетов иностранных языков) : учеб. пособие для студ. вузов, обуч. по спец. «Лингвистика и межкультурная коммуникация» / М. П. Брандес, В. И. Провоторов. – 3-е изд., стереотип. – М. : НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001. – 223 с.

Влахов С. Непереводимое в переводе : пер. с болг. / С. Влахов, С. Флорин. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Высш. шк., 1986. – С. 402-412.

Гарбовский Н. К. Теория перевода : учеб. / Н. К. Гарбовский. – М. : Изд-во МГУ, 2004. – 544 с.

Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури / В. І. Карабан. – Вінниця : Нова кн., 2004. – 576 с.

Кияк Т. Р. Перекладознавчі та термінологічні проблеми фахових мов / Т. Р. Кияк // Вісник Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – Сер. : Романо-германська філологія. – 2007. – № 772. – С. 7-11.

Комиссаров В. Н. Современное переводоведение: учеб. пособие / В. Н. Комиссаров. – М. : ЭТС, 2002. – 424 с.

Латышев Л. К. Перевод: теория, практика и методика преподавания / Л. К. Латышев, А. Л. Семенов. – М. : Академия, 2003. – 192 с.

Максімов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту / С. Є. Максимов. – К. : Ленвіт, 2006. – 157 с.

Миньяр-Белоручев Р. К. Теория и методы перевода / Р. К. Миньяр-Белоручев. – М. : Моск. Лицей, 1996. – 208 с.

Найда Ю. К. К науке переводить. Принципы соответствий / Ю. К. Найда // Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике: сб. ст. – М. : Междунар. отношения, 1978. – С. 114-137.

Радчук В. Д. Функції перекладу / В. Д. Радчук // Вісник Харківськ. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – Сер.: Романо-германська філологія. – 2006. – № 741. – С. 183-191.

Семенов А. Л. Основные положения общей теории перевода : учеб. пособие / А. Л. Семенов. – М. : Изд-во РУДН, 2005. – 99 с.

Швейцер А. Д. Теория перевода: статус, проблемы, аспекты / А. Д. Швейцер. – М. : Наука, 1988. – 215 с.

Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation / M. Baker. – L.; N.Y.: Routledge, 1994. – 212 p.

Robinson D. Becoming a Translator. An Accelerated Course / D. Robinson. – L.; N.Y.: Routledge, 1997. – 344 p.

Snell-Hornby M. Translation Studies. An Integrated Approach / M. Snell-Hornby. – Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1992. – 166 p.

The Translation Studies Reader / L. Venuti ed. – L.: Routledge, 2000. – 524 p.

Wilss W. Knowledge and Skills in Translation / W. Wilss. – Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Pub., 1996. – 259 p.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	6
2. Опис навчальної дисципліни.....	7
3. Зміст навчальної дисципліни.....	8
4. Індивідуальна робота.....	9
5. Навчально-методичне забезпечення.....	9
6. Список літератури.....	10

Навчальне видання

Електронне видання

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ”
(АНГЛІЙСЬКА МОВА)

(галузь знань 0302 “Міжнародні відносини”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,
напрямок підготовки 6.030202 “Міжнародне право”)

для студентів III-IV курсів
денної форми навчання

У к л а д а ч і: ЛИПКО Ірина Петрівна,
МІЩЕНКО Вікторія Яківна,
РОМАНЮК Світлана Миколаївна

Відповідальний за випуск *І. П. Липко*

Редактор *О. І. Борисенко*
Комп’ютерна верстка *А. В. Старжинської*